

Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid mot sosial dumping ved offentlige anskaffelser

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKELSEN

Etter utvidelsen av EU og Schengen-samarbeidet i 2004 har det vært sterk vekst i antall arbeidstakere som tilbyr tjenester i Norge. Utenlandske arbeidstakere har imidlertid ofte blitt tilbudt lønns- og arbeidsvilkår som ikke følger regelverket og standardene som gjelder ellers i det norske arbeidslivet.

Offentlig sektor foretar betydelige innkjøp, og Stortinget har slått fast at det offentlige har et særlig ansvar for å forebygge og hindre sosial dumping ved egne anskaffelser.

Målet med undersøkelsen har vært å vurdere i hvilken grad offentlig sektor i sine anskaffelser ivaretar Stortingets mål om et arbeidsliv uten sosial dumping.

Funn og anbefalinger

Offentlige virksomheter etterlever ikke i tilstrekkelig grad regelverket som skal bidra til å forhindre sosial dumping ved egne anskaffelser

- I 60 prosent av 599 undersøkte anskaffelser forelå det skriftlige rutiner i samsvar med anbefalt praksis for å sikre at kontraktene oppfylte forskriftskrav om å ivareta lønns- og arbeidsvilkår.
- Under halvparten av anskaffelsene etterlever fullt ut alle kravene til informasjon om lønns- og arbeidsvilkår ved utlysning av anbudskonkurranse og utforming av kontrakt.
- I bare halvparten av anskaffelsene ble det vurdert om det var behov for kontroll av lønns- og arbeidsvilkår.
- Ved 75 prosent av anskaffelsene har det ikke vært noen oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår hos leverandørene, og under 60 prosent av kontrollene kunne dokumenteres.
- Riksrevisjonen mener at slike mangler vanskeliggjør arbeidet med å motvirke sosial dumping ved offentlige anskaffelser. Manglende kompetanse om regelverket synes å være en viktig årsak til mangelfull etterlevelse.

Arbeids- og sosialdepartementets innsats for å sikre et arbeidsliv uten sosial dumping i offentlige anskaffelser kan forbedres

- Etter Riksrevisjonens vurdering er departementets virkemidler for lite kjent blant de som skal anvende regelverket, og veiledningsmaterialet er ikke godt nok formidlet til de som har størst behov for dette.

Arbeidstilsynets tilsynsaktivitet bidrar ikke nok til å sikre at offentlig sektor etterlever regelverket som skal forhindre sosial dumping

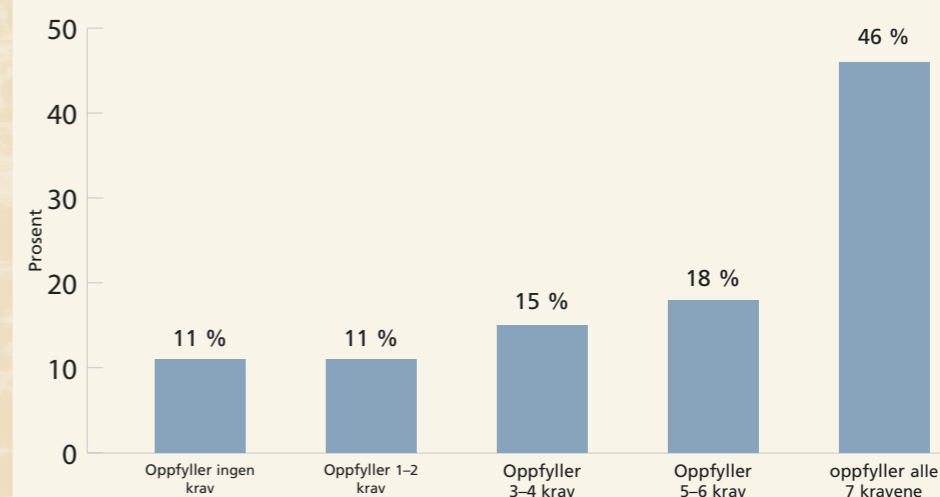
- Arbeidstilsynet har gjennomført få tilsyn på området. Tilsyn som er gjennomført, har avdekket feil og mangler i flere anskaffelser. Det er behov for bedre kunnskap og kompetanse om hvordan offentlige oppdragsgivere skal følge opp at lønns- og arbeidsvilkår etterleves.

Riksrevisjonen anbefaler

at Arbeids- og sosialdepartementet

- ytterligere styrker innsatsen for å forhindre sosial dumping ved anskaffelser i offentlig sektor; både de formelle kravene til anbudsprosesser, utforming av kontrakter og nødvendig oppfølging av leverandører
- tar initiativ til et samarbeid med kommunesektorens organisasjon KS for å unngå sosial dumping ved anskaffelser i kommunal sektor
- iverksetter informasjons- og veiledningstiltak rettet mot øvrige departementer slik at disse gjennom den ordinære styringsdialogen setter søkelys på viktigheten av at statlig sektor i enda større grad gjennomfører regelverket etter intensjonen
- vurderer hvordan Arbeidstilsynet gjennom sitt tilsyns- og veiledningsarbeid i større grad kan bidra til at offentlig sektor etterlever formål og krav om å forhindre sosial dumping i offentlig sektor

Antall krav til kunngjøring/konkurransegrunnlag og kontrakt som er oppfylt i anskaffelsene

Andel anskaffelser der respondenten trenger mer kompetanse innen aktuelle forskrifter

